

2024.02.11. Estomihi

Köszöntés: Kegyelem néktek és békesség, Istentől a mi Atyánktól s az Ő egyszülött Fiától a mi Urunk Jézus Krisztustól.

Olvasmány: Mk8,31-38 És tanítani kezdte őket, hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie, és el kell vettetnie a vénektől, a főpapoktól és az írástudóktól, és meg kell öletnie, de harmadnapon fel kell támadnia. 32 Jézus nyíltan beszélt erről. Péter ekkor félrevonva őt feddeni kezdte; 33 ő azonban megfordulva tanítványaira tekintett, megfeddte Pétert, és ezt mondta: Távozz tőlem, Sátán, mert nem az Isten szerint gondolkozol, hanem az emberek szerint.

34 Ekkor magához hívta a sokaságot tanítványaival együtt, és ezt mondta nekik: Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem! 35 Mert aki meg akarja menteni az életét, az elveszti azt, aki pedig elveszti az életét én értem és az evangéliumért, megmenti azt. 36 Mit használ ugyanis az embernek, ha az egész világot megnyeri, de élete veszendőbe megy? 37 Mert mit is adhatna az ember váltságdíjúl az életéért? Zsolt 49,8-9 38 Mert ha valaki szégyell engem és az én beszédeimet e parázna és bűnös nemzedék előtt, azt az Emberfia is szégyellni fogja, amikor eljön Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.

Alapige: Am 5, 21-24 Gyűlölöm, megvetem ünnepeiteket, ünnepségeiteket ki nem állhatom! Ézs 1,11-15 22 Ha égőáldozatot mutattok be nekem, vagy ha ételáldozatot, nem gyönyörködöm bennük. Rá se tekintek a békeáldozatra, melyet hizlalt állatokból adtok! Mik 6,6-7 23 Távozzatok előlem hangos éneklésetekkel, hallani sem akarom lantotok zengését! 24 Áradjon a törvény, mint a víz, és az igazság, mint a bővizű patak! 25 Véresáldozatot és ételáldozatot úgy hoztatok-e nekem a pusztában negyven éven át, Izrael háza, Jer 7,22-23; ApCsel 7,42-43 26 hogy közben királyotokat, Szikkútót hordoztátok, és Kijjunt, csillagistenetek képmását, amelyeket ti készíttetetek?! 27 Ezért fogságba küldelek titeket Damaszkuszon túlra – mondja az Úr, akinek Seregek Istene a neve.

Elsőre talán nagyon nyersnek és keménynek tűnik ez a szakasz, hiszen kevésszer hallunk olyat az Isten szájába adva, hogy gyűlöl valamit, vagy valakit.

S most ezt ráadásul azokra az áldozatokra mondja, amelyet a nép hozott neki. Jó tudnunk, hogy az ókori Izraelben sok ilyen áldozatforma volt. Engesztelő, béke és hálaáldozat. Csakhogy itt az a

kritika és a probléma, hogy az áldozat valami automatikussá válik, amit csak úgy maguktól megszokásból visznek a népek. S nincs mögötte a meggondolás, a valós szándék, a lelkiület, hogy valóban bűnbánattal, hálával, vagy engesztelésért jön az illető.

S ezt szemlélteti az a kép, ami Szikkútot meg csillagistenetek képmását Kijjún ábrázolja királyként, bálványként. Azaz olyan kézzel készített bálványokat, qvázi istenségeket, amelyeknek semmi közük az élő Istenhez. Mondhatnánk egyszerűen: bálványimádás.

Persze megkérdezhetnénk, hogy mégis ki ez a Szikkút, meg ki ez a Kijjún? Hiszen nekünk ezek ismeretlen nevek. Ezek asszír-babilóniai istenségeknek voltak a nevei.

Bár a nevek ismeretlenek, és mára már sokat kell kutakodni, ahhoz, hogy feltárjuk miféle szobrok, formák, bálványképek voltak ezek, de a jelenség maga még most is élő és aktív.

Hiszen lépten nyomon kikiáltanak valakit, aki király, meg hogy olyan tisztelet illeti meg. Az más kérdés, hogy milyen a megítélése a királyság intézményének különböző országokban, de manapság ezt a fogalmat úgy is használjuk, hogy valakinek kiemelkedő teljesítménye van.

Ilyeneket mondtak pl. Elvis Presly-re vagy Michael Jackson-ra a popkultúrában, vagy bizonyos sportolókra is. S ez lehet csak egy fogalom, illetve a tisztelet jele, de Izraelben nagyon sokáig pont azért nem volt király, mint más népeknél, mert bírák, vallási vezetők voltak a nép előljárói, s tudták, hogy az ember hajlamos arra, hogy visszaéljen a hatalommal, s a királyi pozícióval. Látunk is ilyen példát még a híres Dávid király történetében is.

De a király, mint fogalom úgy is előjön, mint aki uralkodik. S ebben az értelemben nekünk mindig Istenre kell gondolnunk, aki a legvégső, az igazi hatalom birtokosa. Ahogyan ifúságom kedves zenekara megénekelte:

Mert az igazi hatalom nincsen méltatlan kézben,

nem lehet olyané akit az anyja szült nem és nem.

Szóval bálványokról van szó. S valószínű az egyik ilyen kézzel készített bálvány az sokak által kedvelt volt, mint a popzenészek, vagy sportolók manapság. Csakhogy mindent és mindenkit a helyén kell kezelni. Egy ember mindig csak egy ember. Legyen akármilyen szép hangja, legyen bármilyen nagyszerű sportoló vagy híresség. Nem szabad elfelejtenünk, s az illetőnek se kéne, hogy ő is csak egy ember. Egy ember, aki véges, aki hibázik, aki bár tiszteletre méltó, de nem szabad vallásos tisztelettel és rajongással vonzódni és viszonyulni hozzá.

De látjuk, hogy manapság is vannak bálványozott emberek. S olyan közösségek, ahol erősebb ez a fajta hangulat. De persze megkérdezhetjük, hogy mégis mi a baj ezzel? Hiszen mindenkinek van olyan időszaka, amikor felnéz valakire, amikor példaképet keres.

Ez így van, csak hogy egyrészt nagyon nem mindegy milyen mintákat követünk. Vagy tekintünk mérvadónak.

Pl.: mindig furcsa azt látni, hogy mennyire meghatározó egy egy híresség haja vagy ruházódása. Múlt héten vettem egy cipőt hosszabb sétákhoz és túrázáshoz, s valami olyasmit kerestem, ami színben olyasmi, amit még hétköznapi is fel lehet venni. Vagy akár valamilyen hivatali dologhoz is.

Az eladó segített választani, s beszélgetésbe elegyedtünk, hogy a szín kérdésében pl. futballcipőkben már nehezebb dolgom lenne, mert egyre több tarka barka színű lábbeli van, s ő is tapasztalja, hogyha a gyerekek kedvenc játékosai valamilyen új színes cipőben lép pályára, akkor neki is olyat kell vennie.

Követnie kell a példát. S vannak olyan időszakok az emberi életben, amikor nagyon is hajlunk az ilyen példák felé. Nekem is volt színes csukám. Mert az volt a trend. Vagy valaki olyan hajtat szeretne mint az a híresség, olyan cipőt, ruhát, tetoválást, sminket, kocsit, nyaralást. Stb.

Fontos megkérdeznünk, hogy milyen mintákat követünk, s hogy milyen mintákat adunk tovább. Mert mi magunk is minta vagyunk. A gyermekeknek, a fiatalabbaknak, a családtagjainknak, egy közösségnek, akár egy településnek is. Nem bálványok, minták.

S hogy miért is fontos különbséget tenni? A bálvány az fogva tart. A mostani igeszakasz azt mondja, hogy a bálványozás az oka annak, hogy fogságba fog esni a nép Damaszkuszban. A kettő között összefüggés van.

De ha mai szemmel másként is nézzük az ókori Izrael fogságát, akkor is összefüggés van a bálványozás és a fogság, rabság között. Hiszen sokan ilyen bálványok hatására cselekszenek és ezek irányítják a gondolkodásukat a vásárlási, vagy utazási szokásaikat s az életmódjukat.

Ami persze érthető egy gyermeknél, aki mondjuk még nem rendelkezik lelki védelmi mechanizmusokkal. Vagy olyan embereknél, akik megrekedtek valamilyen korszakban, s nem tudnak abból önerőből kimászni.

De azért olyat is látunk, hogy valaki ilyen megoldásokat keres folyton. Így nőtt fel, valaki mindig megmondta neki, hogy mit kell és hogyan kell csinálni. S aztán mindig lesz valaki, aki meg kell mondja neki, hogy mit csinál. Lelki kiskorúság.

S persze sorolhatnánk naphosszat az okokat a háttereket és példákat.

Érdeemes szétnézni viszont akár a saját életünkben is. Hogy van-e valami, ami rabságba kötöz minket, ami nem enged. Olyannyira, hogy már észre se vesszük. Vagy már megszoktuk.

Ezzel szemben arra utal a szakasz, hogy lehet szabadnak lennünk. S ez nagy öröm, és nagy kegyelem. Hadd emeljek ki egy mondatot:

„Áradjon a törvény, mint a víz, és az igazság, mint a bővizű patak!”

A törvényre itt érthetjük a 10 parancsolatot. Ami persze sok gondolkodást kíván, hiszen egy bonyolult világban néha nagyon nem egyszerű mit kezdeni azzal, hogy ne kívánd, ne ölj, ne lopj s még sorolhatnánk. De mégis hadd utaljak arra, hogy egy cseh teológus mikor könyvet írt a 10 parancsolatról akkor azt a címet adta neki: „A szabadság útjelzői”¹ A Törvény a parancsolatok, mint útjelzők a mi útjaink mellett, hogy ha sötét van, vagy nagy a hó, vagy köd, akkor le ne szaladjunk az útról. Ne essünk le a szakadékba, ne törjük össze magunkat.

Adja Isten, hogy tudjunk figyelni erre a törvényre, ezekre az útjelzőkre, s hogy legyünk és maradjunk is szabadok. Ámen.

Isten gazdag áldását kívánva,

Kádas Richárd László

¹ https://bookline.hu/product/home.action?v=Jan_Milic_Lochman_A_szabadsag_utjelzoi&type=20&cid=408273